

ABONAMENTUL

Pe un an 24 Cor.
Pe jumătate an 12 "
Pe 1 lună 2 "
Nrul de Duminecă pe un an 4 Cor.
Pentru România și America 10 Cor.

Pentru România și străinătate nrul de zi pe an 40 franci.

REDACTIA și ADMINISTRATIJA
Deák Ferenc-utca nr. 20.

INSERTIUNILE se primesc la admnistratiie.

Manuscripte nu se înapoiază.

Telefon pentru oraș și comitat 502.

TRIBUNA

Blajul.

(*) In altă parte a ziarului nostru publicăm convocarea la *Blaj* a unei adunări populare de protestare împotriva proiectului de lege al contelui Apponyi. *Este scrisă de întreg capitulul, de toți câți fac tăria și mândria Blajului...*

Avem impresia, că dela 1848, de când cu marea adunare de pe *Câmpia Libertății*, nu s'a făcut în Blaj un act de mai mare însemnătate — politică... Blajul, cel care odinioară ducea steagul în luptele politice, a dat pildă tuturor centrelor noastre culturale, cum trebuie purtată lupta împotriva gâtitorului culturii noastre naționale. Canonicii toți, în frunte cu bătrânul I. Micu Moldovan, cheamă la luptă poporul, organizează forțele vii ale luptătorilor pentru sfânta noastră lege și limbă... căci legea strămoșească și limba noastră românească sunt mai ales primejdite prin proiectul contelui Apponyi.

Nu ne îndoim, că mitropolia gr. or. și celelalte episcopii vor urma Blajului. Nu este adică destul ca *prelații* să protesteze, la guvern și corpurile legiuitoare, ci *toți demnitarii dela capitle și consistoare* să convoace astfel de adunări, și în fruntea poporului să se ridice ca un singur om împotriva stăpânirii, care vrea să nimicească școala românească.

Dacă s'ar mai găsi români cari să nu înțeleagă situația și să nu se avânte în luptă, alarma dată de blăjeni trebuie să scuture pe toți. Blajul nu se alarmează de toate; când s'aruncă însă în luptă: s-o știe toți, că e primejdie mare, că trecem vremuri istorice. Și la 1892, după prezentarea

Memorandului, Blajul a fost cel, care prin protestarea sa bărbătească împotriva *van-dalismului dela Turda* a contribuit mai ales ca mișcarea memorandistă să se întărească și astfel toți bunii români și luptători de seamă să stee împreună. Lașii au fost dați astfel la o parte din drum, păcătoșii au fost înfierăți, cei șovăitori au prins curagiu, curagioșii au devenit eroi, un gând ș'o simțire a domnit asupra poporului românesc.

Dacă nu s'ar face pretutindeni: la Sibiu, Gherla, Oradia-Mare, Arad, Lugoj și Caransebeș, centre episcopești, apoi la Brașov, Bistrița, Năsăud, Brad, Orăștie, centre cu prețioase așezăminte românești, — ceea-ce se face la Blaj, am dovedi că suntem mai nepăsători ca la 1893, când în-contra proiectelor politice-bisericești am ținut 45 meetinguri de protestare. Am dovedi că într'adevăr suntem demni să fim dați pierzării!...

Dar mai este și o altă considerație: deputații români au hotărât o luptă crâncenă în dietă. Pentru a-i oțeli, ca astfel să birue cât mai îndelungat a purta lupta, trebuie să fie încurajați și de afară... Să ne aducem aminte de cele petrecute sub Széll și Tisza: partidul kossuthist era îndemnat să facă obstrucție și să nu slăbească lupta de nenumeratele *adunări populare* și de luptele ce se purtau și în sânul *adunărilor comitatelor*. Cu miile se duceau ungerii la Pesta, să dea președintelui Dietei protestarea celor de acasă...

Așa să facem și noi. Din fiecare adunare să trimitem protest, pe care deputații îl vor depune la Dietă. Să se știe astfel, că dela vlădică până la opincă, toată suflarea ro-

mânească își face datoria să lupte pentru dreptul legii și limbii sale și împotriva celui ce vrea să se atingă de acest drept.

La o parte cu ori-ce considerațiune de ordin oportunist, că asta ne prăpădește. Azi am îngăduit una, mâne alta, poimâne am tăcut, când ar fi trebuit să răcnim... In felul acesta nu e mirare, dacă am fost socotiți buni d'a fi aruncați în gura lupilor.

Sus să avem inimile, că nu e vorba numai de a birui într'o luptă, la care trebuie să se angajeze tot românul, ci mai presus de toate e chestie să nu ne lăsăm a fi învinși ca niște nemernici, cari stau ca vitele: să li-se pună jug în grumaz ori gâtul sub roată!

Amenințare. Guvernul pentru a stavili izbucnirea spontană a conștiinții revoltate a poporului român, recurge la — *amenințări*. Luând act despre demersurile episcopatului ortodox și al clubului deputaților naționali, supărați mai presus de toate pentru o declarație a mitropolitului *Meșianu*, făcută într'un interview, că în cazul când memoriul la guvern n'ar avea succesul dorit, episcopatul ar face pași la »*locul competent*«, »*Budapesti Hirlap*« de ieri scrie următoarele:

»Dela publicarea proiectului de lege despre învățatorii primari, nu trece zi ca zierele naționaliste în legătură cu proiectul lui Apponyi, să nu facă cea mai descreerată agitație împotriva unității naționale a statului ungar. In afacerea aceasta ministrul de culte s'a adresat către ministrul de justiție, rugându-l să recomande atențiunei procurorilor acest nou pretext al agitației naționaliste. Ministrul de justiție *Günther*, precum suntem informați, aflând cererea aceasta de înte-

FOIȚĂ ORIGINALĂ A TRIBUNEL.

Din Roma.

FORUM ROMANUM.

Note de P. Robescu.

De câte-ori mă duc în Forum, mă cuprind fiori, un fel de teamă evlavioasă îmi pune stăpânire pe toată făptura, cobor cu frică treptele de alături de *Campidoglio* și îmi arunc privirea în valea strâmtă, presărată de pietre albe, ce se descopere brusc ochilor: Forum.

Roma toată, e sfântă prin amintiri; în tot orașul găsești risipite ba un monument, ba un rest de zid antic, ba o tablă comemorativă care-ți vorbește de existența unor timpuri ce au valorat; — dar nu știu cum, în nici o parte ca în Forum și pe Palatin, nu resimți așa de vie tresărirea de sacră evlavie ce te cuprinde, călcând acele pământuri. Poate pentrucă restul Romei s'a schimbat cu totul, modernul a dat orașului aierul civilizației, clădirile noi au creat strade noi cu pavage și tramvaie electrice, cu palate mărețe pline de o populațiune așa de departe de ceea ce era odată; — dar în Forum și pe Palatin, resturile acele păstrează individualitatea lor de-atunci, și-ți vorbesc inimii cu glasul celor 2000 de ani ce au trecut peste ele.

Îți vorbesc atât de mult și totuși, vai, ce puțin a rămas din ceea ce era! Te doare în suflet regretând splendoarea de altădată, te doare în suflet văzând ruinele ce sunt un așa de slab semn al unei națiuni care a fost așa de mare! Atât, numai atât a rămas din acei grandioși romani, acci titani ai lumii vechi, cari au avut în mânie

lor stăpânirea tuturor popoarelor, cari au dictat voința lor întregului pământ, cari au lăsat descendență în toată Europa: Ginta Latină?

Incet, cobor poteca ce duce în Forum. De-o parte și de alta, aranjate la întâmplare, un șir de resturi de coloane din cari de-abia se mai ghicesc urmele sculpturilor; resturi de statui așa de mutilate că ți-e milă să le privești; resturi de pietre de inscripții cari cu caractere mari, frumoase, clare; cari cu caractere nesimetrice, scrise par'că de copii, reprezentând epoci diferite; și când piciorul a ajuns jos, pe pământul sacru, te găsești în *Basilica Julia*, care mai mult se ghicește după resturile de coloane și de ziduri.

Ce va fi fost oare această Basilică cu două etaje, de o lungime de 100 metri, cu marmurile sale de Africa și de Frygia, cu coloanele sale, cu scara sa ce se întindea dela un cap la celalalt în tot cursul stradei sfinte, *Sacra Via*? Construită de Cezar cu 49 ani înaintea lui Christ, Basilica Julia era un tribunal în care centumvirii, divizați în patru secții, țineau ședințe.

Rătăcesc în voie pe pavagiul ei, calc aceleași pietre, ce au fost călcate acum 2000 de ani, și mă opresc timid pe scară, la marginea *Sacra via*. Cum, aceste pietre, această marmură, scara asta pe care stau în minutul acesta și pe care văd sgâriate semne, cercuri, litere, ba chiar pot citi într'un cerc »*Oracolum*«, toate aceste, tot ce văd, tot ce mă înconjoară, pavagiul grosolan al stradei sfinte, zidăria de bază, peste care e înfiptă coloana lui Phocas, marmura semeată a celor trei coloane din templul lui Saturn, zidul de acolo din rostra și templul lui Cezar, toate,

toate astea, sunt de acum 2000 de ani, toate datează de atunci, toate au privit mute la desfășurarea atâtor evenimente, dar ei, ei cari le-au făcut, ei cari au spăimântat lumea, ei cari au spăimântat evenimentele, ei ce s'au făcut? Unde sunt? De ce au dispărut și cum?

Mintea îmi e năpădită de un șuvoi de gânduri și privesc cu teamă și evlavie la acest sfânt lăcaș, sacru leagăn al latinității, locul cel mai animat din Roma antică, Forul, care era bursa, târgul, tribunalul, sala de întruniri politice.

Cum de au încăput aci atâtea construcții, atâtea bazilici, atâtea temple, atâtea arcuri de triumf?

O vale strimță, strânsă între două dealuri, Esquilinul și Palatinul, care se isprăvește în *Capitoliu*; între aceste trei dealuri s'a grămădit toată mișcarea intelectuală și comercială a Romei. Prin mijlocul Forului, trece *Sacra via*, restul unei strade înguste, care trebuie să fi părut și mai îngustă când o limitau clădirile înalte, pavată cu pietre mari, grosolane, depărtate unele de altele, peste cari carăle în trecere trebuie să fi fost rău zguduite.

Și deodată mi-se arată clar minței enormitatea importanței acestor ruine, și văd cum fiecare coloană, fiecare zid, fiecare piatră, fiecare rest reprezentă un fapt, o existență, o epocă, fiecare căpătând contururile mari ce le-a avut în timpuri. In acest Forum, loc, în care s'a desfășurat atâtea evenimente, fiecare piatră, fiecare colț este o pagină de istorie, pământul ăsta este tot îmbibat cu istorie, în aier chiar, plutește numai istorie. Și doamne, cum ai rămâne rece și nu ai fi zguduie!

meiată, a adresat zilele acestea un circular intim către parchete, îndrumându-le ca în caz când ziarele naționaliste din prifejul proiectului de lege școlar ar publica articole agitatoare împotriva națiunii maghiare, să nu întârzie a-și face datoria, *respectiv a procedea cu toată asprimea legii pentru înfrânarea agitatorilor*.

Aidoma, ca Kristóffy!

Conferența clubului deputaților. Deputații naționaliști au ținut ieri după amiază la 5 ore conferență, care s'a prelungit până târziu în noapte. Despre rezultatul consfăturii lor n'au dat nici un comunicat, aflăm însă că s'a discutat temeinic și asupra organizării luptei parlamentare contra proiectului lui Apponyi.

Intr'alte precum suntem informați s'a discutat și asupra ținutei de luat față de goana ce a pus-o la cale parchetul din Budapesta contra ziarului »Lupta«. I-s'a învinovat adevărat acestui ziar un articol intitulat »Ideea de stat«. Ca să le dăm și noi material de discuție dlor deputați le aducem la cunoștință, că »Tribuna« ține deja la al 10-lea. Celelalte foi gem și ele. I-am ruga să se indigneze și pentru noi.

Scrisoarea lui Jehlicika. Ziarele unguerești publică cu multă satisfacție o scrisoare alui Jehlicika, prin care-și ia rămas bun dela alegători. În scrisoarea aceasta Jehlicika are aerul să dezavueze pe deputații naționaliști și lupta lor. El scrie — dacă scrisoarea nu este apocrifă, — *că nu s'a dorit între naționaliști*; curentul naționalist l-a apucat și pe el, dintru început însă el a candidat cu program popular. Spune, că n'a aprobat atitudinea zgomotoasă în parlament a deputaților naționaliști. Același au provocat discursul lui Andrássy, care este o declarație de război la adresa lor. În urma luptei lor pătimeșe, au urmat mulțimea de procese de presă și alte retorsiuni. Despre superioritatea sa bisericască recunoaște Jehlicika, că a trebuit să procedea împotriva lui precum a procedat.

În urma acestei scrisori, ziarul renegat slovac »Slovenske Noviny« unde a apărut scrisoarea lui Jehlicika, adresează întrebarea către preoții Hlinka, Moysich, Tomanek și Hanuska, că-și vor recunoaște oare și dâșii greșala, ce au făcut prin nesocotirea ordinațiilor și dispozițiilor superiorităților lor?

Nu ne vine să credem, că scrisoarea aceasta

de fiori, când ai sub ochi locul acesta, unde aproape cu o mie de ani înainte de Crist, războinicii lui Romulus s'au luptat cu ai lui Titus Tatius? Aci, pe pavagiul acesta grosolan al Sacra via a trecut zguduindu-se carul Liviei peste cadavrul tatălui-său! Aci, în acest Forum ilustru s'a sfârșit domnia regilor și a început domnia glorioasei republici! Aci, în acest Forum ilustru s'a desfășurat marea luptă a libertății publice; aci frații Grachi au apărat dreptul celor slabi; Marius s'a prezentat triumfător în aplauzele patricianilor; Sylva și-a afișat listele proscrisilor; Ciceron a vorbit celebrele lui Catilinare și tot aci capul lui înșăngerat a fost expus; în acest Forum ilustru s'a hotărât cucerirea țărilor, supunerea Greciei și Spaniei, dărîmarea Galileii și după victoria dela Farsala, triumfând în numele poporului roman, Cezar, încarnând în el toată puterea rasei ajunse la apogeu, se proclamă dictator și cade sub loviturile pumnalelor lăsând să-i urmeze cele cincisecule de imperiu așa de splendide și așa de moi la sfârșit.

Din toate părțile, din cele patru puncte cardinale, înviază Istoria, se ridică, te cuprinde ca o undă ce-ți ia respirația: în jurul Forului, Capitoliul, Palatinul și Esquilul; dincolo Basilica lui Constantin cel mare și Coliseul, în fund termele lui Caracala; — mai departe, la nord-est, câmpiile albastre ale anticei Etrurii; la est munții Sabini cu crestele lor dințate, pe când la sud, munții Albano și vechiul Latium ce se pierde în infinit; Alba Longa era acolo, dincolo muntele Cavo încoronat cu stejari, între cari strălucea templul lui Iupiter; — apoi, dincolo de Capitoliu, Roma însăși; Esquilul în față, Quirinalul, Vimi-

ar fi autentică. Noi știam și Jehlicika a mărturisit-o tuturor deputaților, că el abdice în urma persecuțiilor nemiloase ale autorităților sale bisericăști. El a invocat adesea aceste persecuții, plângându-se, că nu numai dâșul, ci și familia sa, cari toți sunt în funcțiuni bisericăști, este pusă să ajungă pe drumuri. Omeneste toți am apreciat motivele cari îl determinau pe Jehlicika să-și depue mandatul. Dar la lașitatea șirelor sale de mai sus nu ne-am așteptat. Regretabil.

Consistoriul bisericii evang. săsești va lua poziție — zice »Sieb. d. Tabl.« — în contra proiectului de lege școlar prezentat camerei de de contele Apponyi. Va adresa adevărat o remonstrațiune ministerului în care consistoriul bisericii ev. săsești va protesta în contra acelor dispozițiuni ale proiectului de lege amintit, prin cari se vatămă autonomia bisericii. Va protesta în deosebi în contra intenționatei restricțiuni a autonomiei, care învoalvă totodată o restricțiune a dreptului limbei nemaghiare în școlile confesionale.

Unde merg bănișorii românului? »Az Ujság« aduce știrea că ministrul de culte contele Apponyi a avizat telegrafic pe directorul teatrului maghiar din New-York, Skotthy János, că va subvenționa teatrul de acolo.

Va să zică se pot da subvenții într'un stat străin? Și în vreme ce pe seama noastră, din banii nostri nu ni-se susține nici o școală, statul subvenționează teatrele unguerești până și în America. Cine nu-și aduce aminte citind acestea, de tertipurile guvernului ungueresc cu renta din Brașov, când ne oprise să primim renta pentru gimnaziul nostru, sub pretext că nu putem primi ajutor dela un stat străin. Il întrebăm acum: dl Apponyi poate trimite subvenții la New-York?

Atragem atenția deputaților nostri asupra acestui caz, ca la moment potrivit să-i spue buchile d-lui Apponyi.

Congregație extraordinară a comitatului Arad, este convocată pe 27 Martie st. n. Între alte obiecte, este pusă din nou la ordinea zilei propunerea odată respinsă a dării suplimentare de 1 1/2%. Va trebui să luăm din nou lupta pentru înfrânarea apetitului domnilor dela comitat.

nalul la stânga, înapoi pe malul Tiburului Janicolul... Și stând aci, așurit în mijlocul ruinelor, pierdut cu gândul într'o lume ce a existat, mi-se părea că Roma îmi vorbește, povestindu-mi măreția sa moartă.

A fost, și-a tremurat puterea dela un capăt al lumii la celalalt, a coplesit popoare, a lăsat urmași; dar ei, romanii ceia măreți, unde sunt? Cum au dispărut așa? Cum au uitat copiii pe părinți? Cum și-au uitat limba? Cum și-au uitat originea, ei așa de mândrii, de originea lor romană?

Forul, a fost cu desăvârșire uitat și în lenta trecere a timpilor, secolii au adus pământ, aluvion, care încetul cu încetul s'a așezat peste resturile de monumente, de temple, de basilici, îngropându-le, așa că lucrările actuale au trebuit să meargă în jos, săpând 15 metri ca să dea de fundațiile republicei. În întunerecul evului mediu, Forum Romanum nici nu mai există nici ca legendă, locul acesta se chema *campo vaccino*, câmpul vacilor, după vitele ce pășteau aci.

Săpăturile moderne au dat Forul de azi, dar ce fragmentat, ce puțin a rămas din cel de atunci! Coloanele, pietrele de construcții, cărămizile, marmurile tuseseră luate de noua lume creștină pentru a construi biserici, statuile au fost sfărâmate cu furie și din marmura cea albă, atât de meșteșugit sculptată se făcu var pentru zidurile creștine; ceea-ce a mai rămas, s'a furat, s'a risipit, într'un jaf barbar, de care și-e dureros să-ți oprești gândul.

O, dacă un August s'ar deștepta acum — cu toată splendoarea modernității de astăzi ar plânge

Din România.

Balul dela Palat. Aseară a avut loc Palatul Regal al doilea bal din iarna aceasta.

Au asistat peste 750 persoane.

La orele 10 și-a făcut apariția în bal regele, regina, principesa Maria și principele Ferdinand. Suveranul era în mare ținută și dela 10 până la unu fără un sfert s'a întreținut cu persoanele diplomatice, politice și militare, care erau de față.

Din numeroasele persoane ce au fost invitate, au asistat dnii ministri Take Ionescu, Const. Dicescu și D. Greceanu.

Ministri străini și însărcinați de afaceri: dnii Giers (rus), Beccaria d'Incisa (italian), Grecen (englez), Beyens (belgian), Kiderlen Waechter (german), Schoenburg (austriac), Kiazim-Bey (turc), Monteforte (persian), precum și următorii dnii dela legațiunile străine: Montgomery, lt.-col. Rozvadowski, Jankevici, Avrivabene, baron Seidler, maior Hammerstein cu doamna, atașat militar bulgar, Dimitriev secretarul leg. ruse, locot. Kraus dela legația germană.

Dintre foștii ministri au luat parte d-nii Petre Carp, Ionel Brătianu, Al. Marghiloman, C. Arion, M. Ferekyde.

De asemenea au mai fost de față d-nii: D. Moruzi, prefectul poliției Capitalei, Vlahuță Slătineanu, prefectul județului Ilfov, Romulus Voinescu, Barbu Pălineanu, Economu dela Casație, Doiciu (deputat), doctor Rădulescu deputat (Pitești), Dobrescu, E. Petrescu, Gogu Negulescu, (foști prefecți) Nicolae Săveanu, baron Kapri, Victor Ionescu (deputat) cu d-na, prințul Basarab Brâncoveanu, Al. Darvari cu d-na, Buzdugan președinte de tribunal, Găman consilier comunal, generalii Brătianu, Salmen, Pilat Coandă, Stoica, Robescu, Gheorghiu, etc., etc.

A. S. R. Principesa Maria a deschis balul dansând cu dl Al. Marghiloman.

MM. LL. Regele și Regina s'au retras la ora unu fără un sfert, iar perechea princiară la ora unu și jumătate.

Balul a luat sfârșit către orele 3 din noapte.

Dela Senat. Ședința dela 20 Februarie 1907. Ședința se deschide la orele 2 și 45 m. sub președința dlui N. Economu, vice-președinte. Prezenți 87 senatori.

Dl Gh. Gr. Cantacuzino spune că ar dori ca cele trei interpelări anunțate de dl Sturza să le desvolte toate la un loc.

Dl Dimitrie A. Sturza spune că e vorba de reforma învățământului superior, chestiune ce preocupă pe toată lumea; însă aceasta se face

amar pe ruinele Forului, ar plânge splendoarea construcțiilor, dispariția epocii a lor a romanilor...

Roma, Martie 1907.

„Cunoștințe vechi“.

De VASILE POP.

Primarii țărani stau înghesuți în încăperea din palat, ce dă spre sala tronului. Ei stau până afară, grupați după județe, așteptând să fie introduși în ordinea stabilită. Un capăt al mulțimei, este oprit în fața draperiilor, care ascund ușile mari. După câte un timp, se deschid ușile, s'aude numele județului și grupurile de primari, pătrund în sală, se reculeg, se rânduiesc militărește și pornesc conduși de prefectul lor. În urmă-le, ușile se închid și se aud, — ca un murmur, — uralele celor intrați și ajunși în apropierea Suveranilor, urale prin cari li doresc »să trăiască«, după-cum a trăit și a domnit până la ajungerea jubileului.

În rândurile cele mai din urmă, se află primarii Prahovei; ei își fac inimă, glumind, cercând astfel să-și stăpânească adâncă mișcare ce resimt; dar cu toate glumele, mâncile largi ale portului țărănesc, trec dese ori peste frunți și obraji, ștergând sudoarea pe care le-o stoarce emoția produsă de gândul că se vor afla în fața Suveranilor.

Între aceștia stă Gheorge Pralea, ras, cu muștața albă și ochii albaștri strălucitori, în obrazul ars de soare. El se îndreaptă către vărul Constantin, — un primar voinic, înalt, spătos, cam ciupit de vărsat, cu ochii mici, căprui, nestatornici,

prin răscolirea bunului simț așa cum s'a făcut și prin călcarea mai multor legi.

În ce privește bunul simț spune că marile personalități sunt rare și cei mai mulți sunt mici; de aceea măsuri de omnipotență nu-și au rostul, și trebuie consultată și alții.

În școală stă rostul desvoltării în viitor, cu atât mai mult cu cât e datorie de conștiință, ca toți să se consulte cu toții în orice chestiuni. Mai ales la noi, în ce privește școala, trebuie bine socotit acest lucru.

La 1856 puterile europene ne-au consultat pe noi, în ceea ce privea chestiunea țării noastre.

În privința legii universitare, nu s'a ținut seamă de acest fapt.

Dar, și în concepția lui, proiectul păcătuiește; de pildă zice: «știința dreptului e bazată pe contradicția principiilor». Lucru cu totul inexact și care lovește faptele cele mai simple ale științei dreptului.

Condolențe. Dl Pichon, ministrul afacerilor streine al republicii franceze, a adresat dlui Gr. Ghica ministrul României la Paris, cu prilejul morții generalului Lahovary, următoarea scrisoare cu data de 20 Februarie 1907.

»Domnule ministru,

»Dl Mollard mi-a anunțat trista știre a morții Excelenței Sale dlui Lahovary, ministrul afacerilor streine ale României, care a sucombat ieri la Paris în urma unei grave operațiuni.

»Țin a vă comunica partea vie ce președintele și guvernul republicii iau la acest dureros eveniment, care era M. S. Regelui un servitor luminat și devotat al României un om de Stat distins.

»Nu uităm, că Excelența Sa dl Lahovary a fost din ai noștri și că a petrecut în Franța o parte din tinerețea sa. El a păstrat în Franța sincere simpatii și moartea lui va fi resimțită aci de toți acei cari au avut onoarea de a-l cunoaște.

»Permiteți-mi dle ministru să recurg la constanta d-voastră îndatorire pentru a exprimă M. S. Regelui și guvernului regal condolențele noastre cele mai vii și a exprimă în același timp familiei defunctului partea ce luăm la doliul crud ce o lovește.

»Primiți vă rog, dle ministru, asigurarea înaltei mele considerațiuni.» S. Pichon.

Redeschiderea universității. Alaltăieri, la orele 11 dim. s'a întrunit Senatul universitar și a hotărât deschiderea universității, votând hotărârea următoare:

Senatul universitar având în vedere decisiunea sa din 13 Februarie c.;

Considerând că guvernul a retras proiectul de lege asupra învățământului superior, prin care se lovea în prerogativele legale și în autonomia universităților;

Considerând, că astfel cauza, care produsese tulburarea gravă în universități, a fost înlăturată; Senatul universității:

Mulțumește tuturor profesorilor și studenților, cari au respectat în ordine, dispozițiunile autorității academice.

Regretă și blamează singurul caz izolat, în care un profesor a încercat să calce decisiunea autorității legale și să împingă pe studenți la neorânduială.

Și decide redeschiderea tuturor cursurilor universității cu începere de Luni, 19 Februarie c.

Toți profesorii, personalul institutelor și laboratoarelor universitare și studenții tuturor facultăților, sunt invitați a se conforma, în liniște, acestor dispoziții.

Această hotărâre a fost votată de unanimitatea membrilor prezenți ai Senatului universitar.

G. Dimitrescu-Iasi, rector.

Membrii Senatului: Ion Bogdan, Ion Cernoiu, E. A. Pangrați, M. Petrini-Galași, D. Voinov.

Cr. Cernescu, secretar.

Donație. Doamna Alexandrina I. Ghica, soția lui Ion Ghica, a donat Academiei române un fond de 50.000 lei, sub numele de: «Fondul Ioan Ghica», din venitul căruia Academia să cumpere și să publice documente vechi, relative la istoria românilor.

Sporul în țară. Dintr'o statistică publicată de direcția generală sanitară, reese că în cursul anului 1907 populația țării a sporit cu 100.587 suflete.

Acest rezultat întrece toate excedentele de până acum.

Blajul în luptă.

»Unirea« într'un număr extraordinar publică la loc de frunte următoarele:

Pentru cultura națională.

Graba, cu care proiectul de lege pentru școalele populare, a contelui Apponyi, a trecut prin comisia școlară a dietei, zilnicele atacuri îndreptate cu toată răutatea contra libertății presei și abandonarea aproape de

tot a făgăduinții, ce a făcut acest guvern, pentru sufragiul universal, a mișcat toată suflarea românească și a făcut-o să ieie în apărare drepturile bisericii și școlii confessionale, atât de greu amenințate.

Comitetul partidului național, cum și deputații naționalităților, au hotărât să lupte cu toată puterea cuvântului contra proiectului de lege a ministrului de culte. Consistoriul mitropolitan al bisericii române neunite, adunat la Sibiu, a decis, ca Arhieriei acelei biserici să protesteze contra aceluși proiect. Episcopii bisericii noastre unite, împreună cu inspectorii școlastici, sunt convocați pe mâne Joi, la scaunul mitropolitan spre a se înțelege asupra poziției ce au să ieie, față cu atacul îndreptat contra drepturilor bisericii pentru susținerea școlilor confessionale, iar pe *Duminecă în 10 crt e convocată la Blaj o mare adunare populară.*

Să stăm umăr la umăr luptând cu toate mijloacele legale contra celor ce vreau să împedec dezvoltarea noastră culturală și libertatea gândirii!

CONVOCATOR.

Cetățenii locuitori în cercurile electorale *Aiud, Vințul-de-jos, Dicio-Sân-Mărtin și Uioara*, se convoacă la adunarea populară, ce se va ține în Blaj **Duminecă în 10 Martie n. 1907 la 11 ore înainte de amiază în piață, eventual în Hotel Univers**, cu următorul

PROGRAM:

1. Deschiderea adunării.
2. Discușiune asupra
 - a) sufragiului universal
 - b) libertății de presă și
 - c) a proiectului de lege despre școlile comunale și confessionale.
3. Proiect de rezoluțiuni.

Blaj, la 3 Martie n. 1907.

I. M. Moldovan, Simeon Pop Mateiu, dr. Izidor Marcu, dr. Augustin Bunea, Gavril Pop, dr. Alex. Pop, dr. V. Szmigelski, Ste-

veșnic ca în căutarea unei glume, — și strigă șoptit:

— »Mă Constandine, ia mai toarnă o minciună mă, să le mai vină inima băeților. (Băeții sunt mai toți peste 45 de ani).

— »Nu-mi mai dă mâna să glumesc, vere Gheorghe, mi-e că mă recunoaște Regina, știi, și mi-e inima cât un purice... Dar știi ce mi-ar trebui acu?»

— »Ei mă, ce-ți trebuie, ia s'auzim!»

— »Mi-ar trebui mă o macara, ca să-mi pot ridica inima la loc, că mi-a căzut tocmai la călcăie. D'aia nu mă mai mișc din loc, mi-e să nu calc pe ea, să mi-o strivesc.»

— »O macara, mă!! Auzi! pentru un purice îi trebuie o macara! Auzi mă minciună: Bivolul ăsta este cât un munte, și inima 'n el nici cât un grăunte!»

Un râset infundat trece prin rândurile celor ce aud cuvintele lui Gheorghe, și râsul din ce în ce merge, se mărește, căci fiecare vrea să ascundă teama nedeslușită ce o are de clipa, când o da ochii cu stăpânii inimilor lor.

— »D'aș avea o țigară, să trag măcar un fum, par'că nu mi-ar fi așa« șoptește unul lângă Constandin. Dar Hătrul de colo îi spune, ca să fie auzit de toți:

— »Mă, fugi d'acolo, că mi-se pare, de țiar da acuma toată regia pe mână, și tot nu țiar veni inima la loc. D'aia nici nu țiar da nimeni pe mână, că ai fuma-o toată și tot de geaba ar fi.»

— »Mă« zice Gheorghe, »nu-i vorbi de regie, că ăsta nu știe ce fel de mâncare e aia. El ar

face ca soldatul ăla din București dă l'a trimes să aducă fragi din pădure: s'a urcat ăla cu oala în toți copacii se culeagă fragi, și s'a întors la căpitan să'i spună că toți pomii sunt scuturați și n'a găsit nici una pe sus... Și ăla știa de fragi, cât ăsta de regie».

— »Ba știe«, zice Contandin, »știe: nu-i așa mă Oanceo, că Regie, e cum ar fi la Impărăție: adevă unde e Impărat se zice Impărăție, și unde e Rege se zice Regie.»

— »Și« adaugă Oancea, pricepând gluma, cum s'ar zice, unde e domn, este domnie, și unde e prost ca tine, e prostie«...

— »Haiti! te-a infundat mă Constandine« strigă alt primar râzând, și tot grupul râde, comunicând gluma, și apoi râsul, până și celor din afară, cari hohotesc și ei, numai ca să nu se bage de seamă cum îi trec răcorile, căldurile și sudoarele, în așteptarea momentului solemn.

S'aude scurt! — »Prahova«! și Gheorghe Pralea abia mai are timp să șoptească.

— »Mă! să nu vă fie frică! De v'o întreba, să răspundeți tare ca în fața lui Dumnezeu! Și să'l mâncați din ochi, mă!»

Primarul Constandin șoptește:

— »O să'l mâncăm din ochi, de n'o să rămăie nimic pentru flămânzii din urma noastră«.

Pe rând, tacticos, Primarii trec în sala tronului, și toți îngâlbenesc. Pe scara tronului, în picioare, stă Suveranul. Cu toată înfățișarea lui liniștită, majestoasă. El privește emoționat, — cercând să pară liniștit, — către cetele de voinici cărunți cari înaintază, pe când Regina, dă mâna, spre sărutare, ultimului primar rămas din județul trecut înainte spre ieșire.

Nouii întrați, înaintază galbeni, și, tremurând, cu frunțile ude de sudori se opresc ca să treacă pe rând. Fie-care s'apropie, se înclină spre mâna întinsă a Regelui și îi urează »să trăiești!« Apoi trece spre Regina, îi sărută mâna, se emoționează, vrea să vorbească și izbucnește în plâns, și trecând spre ieșire își șterge ochii.

Acum înaintază Gheorghe Pralea, se oprește în fața Regelui, salută militarmente și strigă:

— »Să trăiești Maiestate! La mulți ani, să dea Dumnezeu să ajungi și jubileul de 50 de ani.«

Suveranul, dă din cap mulțumind, dar înainte de a-l lăsa să plece, El întrebă pe țaranul primar:

— »De unde te cunosc eu?»

— »Dela Plevna, Măria ta!« strigă Gheorghe înțepenindu-se într'un salut. »Când am venit cu steagurile cucerite dela Grivița«.

— »A fost o zi frumoasă...« zice bătrânul Rege mișcat de amintirea acelor vremuri eroice.

— »Frumoasă«, zice Gheorghe mișcat cu glasul vibrând, muiat de lacrimi, »frumoasă că am luptat pentru Măria Ta, și pentru țară!»

Suveranul are ochii umezi, dar El nu se observă, și nu vede de cât emoția sinceră a țaranului care salută; El îi întinde mâna, și o strânge, pe când primarul, ars de soare, uitând și de cuviință și de toate, apucă mâna Regelui în amândouă mâinile lui, bătătorite de muncă, și o strânge și o sărută, udând-o cu lacrimi.

Prefectul face semn altuia să înainteze. Gheorghe trece spre locul Reginei, se oprește, îi sărută mâna și pleacă suspinând printre lacrimi.

Îndărătul lui vine Constandin, el e galben ca un mort. Primarul trece prin fața Suveranului

fan Pop, G. Muntean, dr. Ioan Sâmpălean, Al. Uilacan, I. Nistor, dr. Ioan Bălan, Gavril Precup, Iacob Popa, Eugen Pantea, Aurel C. Domșa, N. Popescu, Iuliu Brut Micu, Nic. S. Aron, dr. Laur. Nestor, Iacob Domșa, dr. Danil Szabó, dr. Cornel Ordace, Iuliu Brut Hodoșiu, I. Moldovan, Victor Muntean, Demetriu Radu, Ilie Mircea, Dionisiu Trifan, Alexandru Comșa, Iuliu Pop, Aurel Trifan, Iuliu Brândușian, V. Suci, Aurel Velican, Ioan German, dr. Victor Macaveiu, dr. Sbârcea, dr. V. Suci.

Augustin Gruția, Vas. Bersan, dr. Ioan Chirilă, Aurel Vodă, Petru Brândușian, Augustin Colt.

Sim. Moldovan, Emil F. Negruțiu, D. Radeș, Ioan Pușcaș, Iosif Lita, Elie Ban, Gligor Bianu, Ilie Rotar.

Vas. Szmigelski, T. Bărbat, Teod. Pănăzan, I. Bărbat, Aug. Morariu, Ioan Comșa, Georgiu Bărbuleț.

Obstrucție?

— Raport telefonic din Camera ungară. —

Ședința de azi a fost iarăși a deputaților nostri. Dar, atmosfera era astăzi cu mult mai potolită decât altădată — și în ce privește pe vorbitori și în ce privește pe ascultători, adică turburători. Chiar și strigătele erau mai senine și mai păzite. Era uimitor, cum se schimbau toanele Camerei: acu zimbea și părea a fi gata de a se împacă, acu izbucnea iarăși într'un »forte« mai mocnit.

Ceva interesant: poporalii n'au scăpat un cuvânt legănat, până vorbisera deputații nostri. Votul însă și-l-au dat împotriva lor.

Remarcăm pășirea agresivă alui Lázár Zoárd: cel care nu era să se aleagă fără voturile celor 29 români nemernici din Cinteiu (în frunte cu vestitul Ilună Iacob) a ținut să răsplătească pe români, injurându-i în fel și chip.

Ședința se deschide la orele 10. Deputații naționaliști sunt de față în număr aproape complet. Prezident Justh Gyula.

ca un halucinat, dar când ajunge în fața Reginei el îi apucă mâna, o sărută și cade în genunchi, plângând, și, ne mai putându-și stăpâni emoția, zice suspinând:

— »Măria Ta, Măria Ta!«

— »Ce ai? Nu plânge!« zice Suverana înduioșată, cercând să-l ridice; însă când îi vede fața, Ea îl întreabă:

— »Dar de unde te cunosc eu pe d-ta?«

— »De când mi-ai scăpat vieța, când m'ai îngrijit, în ambulanță, Măria Ta« zice țărănul izbucnind în plâns. Și căzând în genunchi, plângând ca un copil, el începe să-i sărute marginea rochiei, și sărută locul pe care Ea calcă, și-i sărută ghețele și plânge, plânge, de saltă tot corpul lui de uriaș.

Regina, mișcată de această scenă, simte cum o năpădesc lacrimile, și duce batista la ochi, cercând să se stăpânească.

Țărănul plânge și iar sărută rochia Suveranei, și plânsul lui e atât de comunicativ, că toți privitorii, mișcați, își simt ochii umezi și duc mâinile sau batistele la ochi. Câțiva din cei de față se reped să-l ia de pe treptele tronului, ca să nu-i vină Suveranei rău de atâta plâns. Uriașul, uitând unde se află, se smulge din mâinile celor ce-l duc, și se aruncă din nou la picioarele Reginei, sărutând rochia, treptele și covorul pe care calcă Suverana, și abia mai poate să scoată din inima lui, prea plină de recunoștință, cuvintele:

— »Măria Ta, Măria Ta, nu m'ai uitat!«

Dar când vede, că Suverana plânge de este aproape să i-se rupă inima. Ei bună, și când ghi-cește că trebuie să plece, el mai sărută odată

La ordinea zilei raportul comisiei de petiții cu privire la înfrânarea agitatorilor.

Lázár Zoárd (kossuthist, din com. Aradului). Dacă deputații români (Șt. Pop) nu agită ei direct, se fac părtași de agitație consimțind la aceea, că alții să agite pentru ei. De ce nu desaproabă Șt. Pop, pe cei ce au fost *osândiți pentru agitație în cercul lui?* De ce se separează de maghiarime români, chiar și în cafenele, ca și cum s'ar teme să nu fie molipsiți?

O voce: Numai lemne de s'ar lega de ei!

Lázár Z.: De ce spriginesc ei nizuințele Vienei? De ce numai ei au dat mână de ajutor fișpanilor nelegali ai lui Fejérvary? De ce, când în Cameră au protestat împotriva guvernului ilegal? (Sgomot.)

Recunoaște de altfel că s drepte multe plângeri de ale românilor. Vorbește de ridicarea contingentului...

Coriolan Brediceanu: Și acela d-voastră o să-l votați!

Lázár Zoárd: Face și el stereotipa deosebirea între țărănul român și politicianul seducător. — El știe mulți români (pomenește pe preotul din Chișineu,) cari se închină fără rezervă acestei patrii, și plângeau de înduioșare, sub amintirea, întâmplărilor istorice din 48, care au adus libertatea pentru toți! Acel preot a tras clopotele la moartea lui Kossuth L., dar un avocat român a alergat de la oprit. — În Ungaria nici odată n'a fost domnie de clasă, iar domnia de rasă și mai puțin.

N'are încredere în intențiile naționaliștilor, cu toate că sperează pocăința lor.

La propunerea comisiei însă nu se alătură.

St. Pop: (Cere cuvântul în chestie personală). Contrar cu oratorul, afirmă încă odată că nu agită împotriva nației maghiare, și va avea prilej să dovedească Camerei, că însăș judecățile tribunalelor în materie de agitație sunt preocupate. — La fișpanul trabant, din Arad, chiar vice-comitele de azi i-a făcut cele mai mari ovații! (Contraziceri).

Ioan Suci: În luptele comitatense însuși Lázár Zoárd a venit adesea la români, cerându-le ajutorul. Atunci firește nu au fost agitatori. (Naționaliști: acuma strigați!!) Arată că tocmai marii maghiari de astăzi au fost razimul guvernului tiszáist. (Sgomot). Dacă va fi pusă la ordinea zilei ridicarea contingentului, de sigur tot aceștia mari patrioți o să-l voteze și acesta. Fi-

rește pentru recompensă! (neconținute contraziceri!) Da, pentru recompensă și interesele țării se pot arunca la o parte... (furtună)...

Prezidentul: (furios). Dl deputat nu se apără, ci atacă. De urmează astfel îi iau cuvântul. (Îi mai dă puțină lecție. Stânga aplaudă ca sărită din minți).

I. Suci: Nu agităm împotriva constituției, dar pretindem ca ea să nu fie interpretată eclusivist. (Lázár Zoárd întrerupe mereu. Prezidentul sună). — El nu a zis nici la o adunare »!mpărat«, în loc de Rege. Așteaptă să ceară iertare Lázár Z. dacă nu poate dovedi asta. »Tribuna« a scris greșit în raport. — Pomenește cazuri, de munca ce desfășură conducătorii români pentru binele țărănilor. — Naționaliștii au intrat în parlament să facă pace, iar nu să agite. — (Stânga s'a potolit, face chiar o mutră prietinoasă). — Cere administrație mai bună, dacă nu vrea să fie agitat țărănul. Este o nesocotință să se trateze acuma cu atâta ușurință, o chestie, dela care atârnă viitorul țării! (Aplause la naționaliști).

C. Brediceanu: Multă vreme este nevoit a face polemii cu stânga, care iarăși a prins gust de gălăgie. (Prez. îndrumă la ordin pe Markos și Lázár). Inșiră apoi așezămintele noastre culturale, respingând acuza lui Lázár. Dar nu putem face cât am vrea pentru cultura poporului, căci legile și guvernul ne împiedecă în fel și chip. Lăsați să muncim liber pentru întărirea noastră economică și culturală, *căci întărindu-se o parte a națiunii întregi, se întărește însăș țeara.* (S'auzim, S'auzim! Prezidentul îndrumă la ordin pe Szokoly T. și Nagy E.) Apelează la cei ce doresc buna înțelegere. Prezintă propunerea, să se treacă la ordinea zilei asupra petițiilor dela comitate. (Naționaliștii felicitază pe orator, care vorbise cu multă emfază. Camera e în dispoziții bune).

La vot se primește propunerea comisiei. Ședința se suspendă pe 10 m.

treptele tronului și plângând cu hohote, abia zărindu-și drumul de lacrimi, pornește spre ușă, dus de câți-va primari. Aci el se oprește lângă George Pralea, iar când toți au trecut, când grupul s'a format din nou lângă ușe, înainte de plecare, țărănii mai strigară odată cu vocile ude de lacrimi:

— »Uraa! Să trăiți! Să trăiți! Uraa!«

Și întregul convoi, de primari emoționați, se oprește dincolo de ușe, ștergându-și ochii cu mânecile...

Ajuns aci, primarul Constantia se sprijină de rampa scării și începu din nou. se plângă și apoi se rădă, și se plângă, așa în cât toți cred că a nebuluit. Țărănul se lăsă jos pe treapta scării ce duce spre ieșire și nu se mai poate opri din hohote de plâns și suspine.

— »Ce ai mă?« îl întreabă George Pralea, cercând să-l potolească, și să pară și el liniștit:

»Ce ai frate? de ce plângi? spune mă frate; nu mai plânge așa, că ne dai de rușine! Uite, că privește lumea la noi. De ce plângi mă?«

Uriașul cercă să se domolească și zise într'o nouă izbucnire de plâns:

— »M'a recunoscut Măria Sa, mă! m'a recunoscut! Acum 25 de ani mi-a scăpat vieța, și azi m'a recunoscut și... și a plâns și Măria Sa, mă! a plâns sărăcuța!«

— »Ei, lasă, mă! lasă nu mai plânge!« zice George Pralea, ștergându-și ochii, și cercând să zimbească. Las'că și pe mine m'a recunoscut Vodă! Ce are a face!?... Noi, mă, noi suntem cunoscuți vechi cu Ei, mă! Nu mai plânge, lasă...«

POEZII POPORALE.

Cnlese de Ioan T. Abrudan (Bihor).

Frunză verde după-arace,
Pe badea nevoia-l calce,
Frunză verde lemn domnesc,
Nu-l calce, că-mi bănuesc.

Cine n'are dor în țară
Vină la mine și ceară,
C'am un dor cât un izvor
Și l-oi da eu tuturor.

Maică, la d'irima mea
Este-un rit ș'o fântânea,
Maică, rătu-i de urit
Și fântâna de-amar mult.

Mamă, când tu m'ai făcut
Doamne bine ț-a părut,
C'ai gândit că faci o pană,
Făcu-și la neamtu cătană,
Ai gândit că faci o rugă
Mă făcu-și la neamtu slugă.

Rău m'a blăstămat mama
Intr'o sfântă Marți sara,
De-oi peri să pier în foc,
De-oi trăi să n'am noroc,
De-oi peri să pier în pară,
De-oi trăi, să n'am tigneală.

Vut'ar bate Dumnezeu
Tălpile dela belceu *)

*) leagăn.

După pauză s'au pertractat diferite petiții. Intre ele una dela comitatul Zsolna, în care se cere ca *confesiunea izraelită să fie reprezentată în Casa magnaților*. După vorbirile lui Ugron, Bakonyi, Battyányi Tivadar, Rátkay s'a hotărât să se dea petiția guvernului spre studiere.

Vorbirile au fost cele mai multe favorabile cererii ovreilor.

Ședința s'a ridicat la ora 2.

O mare adunare națională. Episcopii la guvern. Consiliu ministerial.

Budapesta, 7 Martie.

Valurile rezistenței naționale împotriva neomenosului atentat al guvernului, cresc. Ziua de azi ni-a adus vești înălțătoare despre lupta de apărare națională. Vorbim la alt loc despre acțiunea Blajului, care ne aduce aminte de luptele strămoșilor noștri. Știrile de mai jos vor umplea asemenea de bucurie și nădejdi toate inimile românești. Este vorba să se convoace o mare adunare națională sub presidiul arhierilor, în care să se protesteze solemn contra atentatului la viața poporului român.

Asemenea efect binefăcător va face asupra întregului nostru popor și înălțimea la care s'au ridicat arhierii noștri în aceasta oră a primejdiei.

Iată știrile ce — am primit azi noapte:

Episcopii la Apponyi.

Delegația bisericii ortodoxe române compusă din Metropolitul Ioan Meșianu și cei doi episcopi sufragani Nicolae Popea și Ioan I. Papp a fost primită în audiență de către ministrul de culte Apponyi Albert azi la orele 1 și jum.

Metropolitul Meșianu a prezentat memorandumul în care se accentuează cu deosebire marea greutate cu care poporul nostru

suportă salarele ridicate ale învățătorilor și se protestează contra desnaționalizării școlilor confesionale române.

Ministrul Apponyi a răspuns că întrucât se poate va lua în considerare justele obiecțiuni ale Memoriului. Este însă hotărât a valida punctul de vedere al statului fără nici o concesiune și d'aceia nici nu se prea poate aștepta delegația la o modificare mai esențială a proiectului.

Roagă pe prelați să lucreze și dânși ca eventualele agitații nejuste și neoportune ce s'ar întreprinde contra proiectului să le mulcomească.

Audiența a ținut o jumătate de oră și se zice că ea a fost strict de oficialitate.

O mare adunare națională.

Clubul naționalist a ținut conferință azi între orele 5—8, continuând discuția de ieri asupra luptei în — și ex-parlamentară față de proiectul lui Apponyi. S'a discutat asupra convocării unei eventuale mari adunări naționale sub presidiul arhierilor noștri în care să se protesteze solemn împotriva proiectului lui Apponyi.

Consiliu ministerial.

Azi la 12 ore s'a ținut un consiliu ministerial, la care au participat toți ministrii.

Se zice, că consiliul s'a ocupat și cu rezistența românilor contra proiectului lui Apponyi.

Contra fișpanului din comitatul Bihorului.

Comitatul Bihorului unde, e cuibul familiei Tisza, a fost singurul în întreaga țară, care nici până azi n-a capitulat coaliției. Glatz Antal, fișpanul coaliției în acest comitat, nu se poate nici cum ferici cu vicișpanul și cu ceilalți slujbași comitatensi. Mai în urmă i-s'a dus de știre fișpanului, că la congregațiunea din Martie să fie înzultat și faptice.

El a îndrumat, poliția, să afle ce e adevărat din svon. Căpitanul de poliție Gerő, ascultând pe mai mulți inși a aflat, că pretorele Szunyogh în o discuție de cafenea a zis următoarele:

— O să dăm noi afară (din congregație) partidul kossuthist cu fișpanul cu tot! Protonotarul comitatens Keszthelyi, a folosit într-o scrisoare sfi-

cioasă astfel de expresiuni la adresa fișpanului, încât procurorul a pornit proces contra lui pentru calumnie. Se înțelege, nici nu se putea altfel, doar a vătămat pe fișpanul coaliției.

Și contra pretorului s'a pornit cercetare disciplinară.

Impotriva păcătoșilor.

Bocșa-Română, 20/II 1907.

Onorată Redacțiune! Mă rog foarte frumos a pune în numărul ce-l căpătăm Duminecă următoarele:

Iubiților frați români și creștin! Vreme tristă am ajuns: În 6 Februarie era târg de săptămână la noi. Văzut-am atunci trei oameni, cei mai frumoși din comuna noastră, români și creștini, între sute de creștini săraci și văzut-am și pe Ion Căldăraș, chiar țigan din cort cum înjurau și blăstămau și întrebau pe cei trei bogățani: Cum a fost de bun papricașul de cal dela Weiss Iulian. Dar vinul și răchia au băut-o cu vada și papricașul cu lopata. Dar țiganul luându-și pălăria din cap făcu sfânta cruce și zicând: acești trei bogățani au zis că vinu dela Weiss Iulian a fost tare dulce. Iubiții mei creștini! Eu sunt țigan și eu cred că a fost dulce, că aceștia n'au băut vinu lui Weiss Iulian, ci au băut sângele nostru creștinesc! Și mai departe a zis țiganul; Imi ridică pălăria mai odată la cer și zic: acești trei bogățani sunt frații lui Iuda. Ehova să aibă grija lor.

Eu sunt creștin și când am auzit că pe noi românii am ajuns și țiganii să ne înjure, trei zile n'am putut să mânânc și lacrimile părău curg că noi românii de astea am ajuns și de țigani să fim căzniți.

Iubiții mei cetitori să cetiți și celor ce nu știu carte.

Cei trei bogățani sunt: Maxin Once Fersu, Mihai Bojin, Todor Tina.

Dar mai una dela Bocșa. Belitu de Constantin Aflat și Trifu Jeba au votat cu jidanul. Lui Jeba i-s'a făgăduit chinezie, iar lui Aflat vice-chinezie. Dar precum să vede, au rămas numai cu papricașul, că pe ei nu i-o pune Weiss, ci oamenii din sat. Dar moșu Gorgița să facă pe nepotul notar; Știopu Târșu a căpătat iberont dela domnie pentru oi. Mai una e nou: cercui Bocșei are 32 de sate; sunt 30 de chinezi români, numai 1 ungar și 1 neamț. Din ei toți au ajuns să se vândă lui Iuda numai unu, curat ca soarele

În care m'am doicat eu,
Că tălpile-au fost de ceară
De lume să n'am tigneală,
Paele-au fost de secară
Ardere-ai lume cu pară.

Fata ce crede'n fecior
Detun-o Doamne cu nor.
Feciorul ce crede'n fată
Detun-o Doamne cu peatră,
Numa'n mine nu tuna
Că și eu crezui la una.

Arză-l focul măritat,
Că cu drag l-am așteptat
Și curînd m'am săturat,
Săturat până'n grumaz
De-a tot trage la năcaz.
Hai prin casă, buf de masă,
Ies în tindă, buf de grindă,
Mă sui în pod, nu-i slănină,
Merg în tindă, nu-i făină.

Bade, dorul dela tine
Peste multe dealuri vine,
Așa vine de ferbinte,
De-aș stă în loc, m'aș aprinde.

Bade, de dragostea noastră
Crescut-a fânul de coasă,
A n'florit și otava
C'a gândit că mi-i luă,
A n'florit și s'a tăiat,
C'a gândit că ne-am lăsat.

N'o ști nime când m'am dus,
Numa-i m'ar vedeă că nu-s.

Sus e cerul, largă-i lumea,
Bine c-a'nfrunzit pădurea.

Merse-i sara pe uliță
Afla-i pe mândra'n porțiță
Și-mi dădă a ei guriță.

Frunză verde de răchită,
Mândruța mea se mărită.
Mărită-te fată mare,
Numai să nu-ți pară jale,
Mărită-te fată mândră,
Numai ochii să nu-ți plângă.

Merg în lume după bine,
Vin acasă n'afliu pe nime,
Cat în toate laturile,
Nu văd numai gardurile,
Gardurile-s îngrădite
Cu n'grădele de nulele,
Să vină mândrele mele.

Pe marginea Dunării
Merg badea cu boii,
Și n'aintea boilor
Merg-o fată ș'un fecior,
Fata merge tot plângând
Feciorul tot fluerând,
Feciorul din graiu grăia:
Ce tot plângi tu fiica mea?
Da eu bade cum n'oi plânge
Că dâr fața ta cea albă,
Lăsa-i plug, lăsa-i teleagă,
Lăsa-i pe maica beteagă,
Cu fața cătră părete
Cu gura arsă de sete.

Haida fată să te joc
Dee-ți Dumnezeu noroc
Ca sămânța n' busuioc,
Că câte fete-am jucat
Dumnezeu noroc le-a dat.

Horește-ți fata horile
Până ești cu surorile,
Dacă te vei mărita
Toate horile-i uita,
Și câte nu li-i uita,
Nu-i cuteza a-le cânta

De guda de soacră-ta,
Merg-afară ca cioara,
Vine n' casă ca o coasă
Mă muștră că nu-s frumoasă.

Tu ești mândra mândrelor,
Drăguța feciorilor,
Duce iarbă la juninci,
Gură dulce la voinici.

Bădiță cu păr negruț
De trei ori mi-ai fost drăguț,
Pentr'o minciună din sat
Tu de mine te-ai lăsat.

Cucule cu pene verzi
Mândru cânti vara n' livezi,
Vină cântă n' curtea mea
Că mai bine te-oi țineă,
Cu colac de grâu curat
Cu vin roșu pipărat.

Flueră badea la sat
Se teme că l-am lăsat,

și creștin, a venit cu creștinii să voteze. El avea mălaiu și ciapă în straiță.

Acestora, iubită creștinătate, trebuie să ne rugăm toți, să le dea Dumnezeu sănătate, atât chinezului, cât și întregii comune Giurgiova, că sunt toți creștini, nu sunt ca pe la noi la Bocșa păgâni.

Toma Romanul.

Fiind alegere în cercul Bocșa-română, cei din comuna noastră Giurgiova au votat cu toții la un loc, numai Nicolae Radici a votat cu jidovul Weiss, și acesta ne-a pătruns până la inimă pe toți, dela mic pân' la mare, muieri și bărbați, feciori și fete, că ne-a făcut o rușine foarte mare.

Giurgiova, 20/II 1907.

Un Giurgiovan.

Noi Cacovenii suntem vecini cu cercul Bocșei și vă pot mărturisi că-i pizmuim pe Bocșeni că li-s'a dat prilej să arate din nou românilor de pretutindeni stătornicia și virtutea românească. Eram cumva năcăjiți că nu ni-s'au dat nouă din cercul Oraviții prilejul se arătăm lumii cum știu românii din cercul nostru lupta pentru cinstea neamului. Soartea au vrut ca cercului Bocșei să-i cadă onoarea asta. Și cum au răsplătit oamenii cinstea aceasta? Cu aceea că cu câți m'am întâlnit până acuma, toți cu scârbă și cu o ură neîmpăcată vorbesc despre nemernicii conducători ai alegătorilor din cercul Bocșei, onoare și închinăciune celor ce au susținut steagul național. Noi Cacovenii îi condamnăm cu toată asprimea, căci trebuiau să știe că nevrednicii trebuiesc osândiți. Se vede că inteligența încă a șezut pe laurii de astă primăvară. Astfel se înțelege că poporul a rămas de rușine. Căci dacă conducătorii erau la loc, nime nu ar fi fost în stare să-l corupă. Popa din Valeapai, cel care are 90 de jughere de pământ dela consistor, votează cu Weiss. Oh mi-se stringe inima de atâta lașitate. Acum întreb fost'a cineva săi strige popii Pascu din Bocșa când cu ținerea vorbiri de program alui Weiss: Popo, aci 'ți este locul? Nu! nimeni nu și-a deschis gura.

Vor zice mulți că bocșenii sunt avisați la societatea căilor ferate. Răspund: Noi din cercul Oraviței suntem și mai mult avisați la ea, căci la noi societatea are mii și mii de lanțe de pământ dintre cele mai bune, și totuși n'au fost în stare să ne impună nici chiar pe un Szterényi.

În ziua alegerii din Bocșa erau la noi în Cacova pline ulițele de lume, așteptau cu nerăbdare rezultatul alegerii, și când sosi vestea prin telefon, că a învins jidanul, o, să fiți văzut cum blăstătau oameni noștri pe nemernicii aceia ce și-au vândut neamul, par'că și acum când scriu aceste

șire mi-se rădică părul în cap, n'aș vrea să cadă pe capul acelora cari au cauzat căderea partidului național. Se vede, că mai bine le place bocșenilor de un jidan decât de un român. Poftescă deci pe la noi, că-i mai aproape decât Budapesta că avem un pui de jidan care studiază de ablegat.

Este copilul unui jidan din Cacova. Balabusta cea frumoasă se laudă cătră muierile noastre că-l face ablegat, de aceia îl poartă încă de-acuma cu pinteni și cu mantaua de magnat. Câtă îndrăzneală la ovreii ăștia. Îți vine să iai lumea în cap. S'au înstăpânit prin sate, ei în tot locul și noi după ușă. O! Doamne Doamne!

Constantin Novacescu.

Din străinătate.

Audiența președintelui Dumei la Tar. Președintele Dumei, Teodor Golowin, a fost primit ieri la ora 10 în audiență, de Tarul Nicolae, Tarul și-a exprimat mulțumirea asupra deschiderii noiei Dume și a accentuat, cât de grea va fi acțiunea ei, din moment, ce atâtea partide sunt reprezentate în Dietă.

Golowin și-a exprimat speranță, că va putea să reunească într'o singură direcție divergența de păreri a partidelor și a o concentra spre o unică țintă, spre binele și fericirea țării și a poporului.

Tarul crede în sfârșit, că Duma va putea opera crearea legilor, pentru care s'au depus deja proiecte pe biroul Camerii și că aceste legi vor avea puterea de a mulțumi pe fiecare.

În urmă Golowin promite Suveranului, că întreaga reprezentanță a poporului, se va strădui să-și câștige încrederea prea-înaltă și va lupta în baza legilor pentru paza tronului.

Președintele Dumei a fost apoi prezentat țarinei Alexandra.

Chestia evreilor în Dumă. În actuala Dietă a Rusiei, evreii ruși, se vede că au mai mulți aderenți, cari le vor apăra interesele.

Multe orașe, mai ales din Caucaz, au insistat la plecarea pe lângă deputații lor, ca la deschiderea Dumei, să ceară imediat cuvântul în chestia evreiască, cerând Dumei, ca evreii să poată vizita toate locurile de cură din Rusia, ceea-ce până în prezent nu le eră permis, decât numai în anumite părți.

În chestia separațiunii franceze. În adunările prelaților, ce se vor ține în bisericile din provincie se va lua hotărârea, de a se stipula un

mod, după care se va face pe viitor numirea episcopilor. Drepturile, ce le avea până acum șeful statului trec asupra prelatului din provincia, unde e să se aleagă episcopul.

Teama de o invaziune germană în Anglia. La Camera lorzilor din Anglia a avut loc săptămâna trecută o interesantă discuțiune asupra pericolelor ce ar exista într'o invaziune neașteptată a germanilor în Anglia și asupra mijloacelor de a preîntîmpina aceste pericole.

Lordul Lovat, făcând aluziune la manevrele navale, cari au loc actualmente în apropiere de Lapos a atras atențiunea Camerei asupra ușurinței ce ar avea Germania de a transporta repede trupe de debarcare pe un punct oare-care a coastelor engleze, în vreme-ce escadrelle britanice ar fi ocupate departe. Mareșalul lord Robert a sprijinit teza oratorului și a declarat, că situațiunea este dintre cele mai îngrijitoare și că Anglia doarme în niște iluziuni, cari i-ar putea fi fatale.

Lordul Tweedmontt, primul lord al amiralității, a răspuns, că orice pericol de o invaziune neașteptată este iluzoriu și că nici odată flota engleză n'a fost, din toate punctele de vedere așa de tare, ca astăzi. Actualmente — a zis primul lord al amiralității — Marea Britanie poate să privească în față națiunile străine și să declare, că singura sa dorință este menținerea păcii în lume, rămânând totuș hotărâtă a fi totdeauna în stare să răspundă la atac dacă ar fi provocată.

Conferința dela Haga și dezarmarea. Iată încheierea articolului ce a scris Sir Campbell Baunermaun în »Nation« revistă engleză, liberală:

»Puterea pe mare a Angliei nu înseamnă vre-o provocare în potriua altei puteri sau grupe de puteri.

Sunt încredințat că pretutindenea, în lumea întreagă această putere maritimă se cunoaște, că nu e agresivă, ci nevinovată de orice planuri în potriua neatârării, libertății comerciale și dezvoltării legitime a aceloralte state și că ar fi deci greșală a crede, că puterile navale ar fi gata a socoti situația noastră maritimă ca o piedică la orice propunere de a opri înarmările sau de a statornici o încetare a sporirii. lor pe un timp hotărât.

»Le Temps« chiar se miră de ce să se mai ceară oprirea înarmărilor dacă flota engleză e așa de neamenințătoare?

Vedem, urmează ziarul, că la cel mai păcificist englez, grija patriotică predomină.

Fluteră badea la rit
Se teme că l-am urit.

Ducu-mă și n'oi veni
Să văd cine m'o dori,
Dori-mă-va maica mea
Că n'am trăit rău cu ea.

De aici pân' la popa
Șindilită-i ulița,
Cu șindile de nuiele
După degetele mele
Dela drăguțele mele.

Pe marginea Dunării
Mă prinseră jendarii,
Doi mă leagă, doi mă 'ntreabă
Ce-am făcut cu Duna 'ntreagă,
Fost-a târgul la Giula
Ș'acolo am dus Duna.

Hei păruț, păruțul meu
Crească-mi-te D-zeu,
Ca și iarba 'n temeteu*)
S'o cosească cosașii
S'o adune iobagii,
Birișii la boi s'o dee
Boii prin coarne s'o iee.

S'o arunce peste câmpie
Ca să crească din ea vie,
Din buciumaș struguraș
Să-l apuce-un fecioraș.

Mă mână maica la vie
Să-mi plivesc busuioc mie
Busuiocul nu-i goros;
Mă luai pe vale 'n jos
Mă'ntâlnii cu'n om frumos,
Nici bineată nu mi-a dat
Până ce m'a sărutat,
Nu știu cine m'a văzut,

M'a văzut pipernica
Și m'a spus cătră maica
Și maica cătră surori,
Surorile cătră frați
Frații mă luară 'n brață
Mă puseră 'ntr'o lăduță
Să fiu la feciori drăguță.

Dacă vrei maică să vie
Nu veni pângă fântână
C'avem un câne lătraș
Și te-o mușca de obraz,
Ci vină după ogrezi
Să vezi strugurii cei verzi,
Cum îi poartă porumbii
Ca pe mine străinii.

Astă vară a fost vară,
Mă culcai pe nalbă-afară
Auzii câinii bătând
Și fiarale țurgăliind,
Biraale tropotind,

Scoală maică, scoală dragă
Vin biraele mă leagă
Cu trei rifi de primă neagră

Și cu trei de cea roșie
Să mă ducă 'n cătănie
Să-mi dea haine raterate
Pe trei ani și jumătate.

Culese de: Aurel Goian june și cojocar în Poiana
(Caransebeș.)

Frunză verde brăduleț
Place-ți gura, când te 'nvăț.
Aide mândră de-mi dă gură
Că-ți dau tot ce am în șură.
Dragă, hai de mă sărută
Că-ți dau boii dela rudă,
Puică hai și-a două oară:
Pentru boii din tângeață.

D'aci până la Brașeu
Nime nu-i străin ca eu,
Numai mierla din pădure
Dar și mierla din pădure,
Are pe unul anume,
Pe cucul cu pene sure.

Tinerul cojocar ne scrie: «Publicați aceste poezii, nu le lăsați uitării, căci aste-s bucuria celor tineri.»

*) Cimitir.

NOUTĂȚI.

ARAD, 8 Martie 1907.

— Călătoria M. Sale Monarhului la Praga.

Intre 5 și 9 Aprilie s'a fixat călătoria la Praga a M. Sale împăratului Franz Josef. Ziua sigură nu se cunoaște încă, să va stabili însă azi sau mâine în mod precis cu ocazia prezenței secretarului de stat din Praga, Conte *Coudenhove*.

Monarhul va pleca însoțit de o suită numeroasă și va sta vr'o zece zile în capitala boemă, unde vor avea loc festivități, primiri, prânzuri de gală etc.

— **Chestia cu apărarea lui Burdia**, în coloanele «Telegrafului», a ajuns să se discute și între prelații și deputații noștri prezenți acum în Budapesta. I. P. S. Sa metropolitul Meșianu a văzut, că nu era locul și timpul să fie apărât în nici un chip deputatul Burdea. A și declarat, că *apărarea s'a făcut în «Telegraful» fără știrea și aprobarea sa și este numai părerea redacției organului metropolitan.*

Indrăzneța redacție are cuvântul!

— Japonezi în Camera din Budapesta.

Doi tineri japonezi au fost ieri în Camera din Budapesta: contele *Okuma* atașatul japonez la Londra și un amic al său *Nisivaki*. În călătoria lor de studiu s'au oprit în Budapesta. Contele *Okuma* este fiul fostului ministru-președinte al Japoniei, azi șeful opoziției. Ei au fost călăuziți de mai mulți deputați unguri. Ziarele ungurești reproduc o declarație alui *Okuma* care ar fi zis:

— Noi japonezii din copilărie suntem crescuți în atmosferă de libertate și petrecem cu cea mai mare atenție orice mișcare de libertate. Nizuințele maghiarilor mai ales. (O, ce nizuințe! Nici n'ați putut căușa, d-lor japonezi, în mai bun loc libertatea ca aici! N. R.) Și de nimic nu ne mirăm așa mult ca de faptul că o națiune care în trecut a reperat așa de strălucite izbâzi, nu poate să-și scuture lanțurile Austriei, atunci, când fiecare membru al națiunii dorește libertatea.

Ce frumos vorbește dl *Okuma!*

— **Alungarea nunțiului Montagnini.** Precum se știe, nunțiul *Montagnini*, care făcea propaganda catolică în Franța, a fost alungat peste graniță. Din partea Vaticanului se zice, că *Montagnini* într'adevăr avea scrisori, cari conțineau pasaje îndreptate contra vizitei regelui *Alfonso* la Paris, însă aceste scrisori erau cele mai multe venite Vaticanului dela spanioli, cari trăiesc în Franța și incredințate pentru răspuns lui *Montagnini*.

— **Pierderile științei.** Telegramele aduc știrea despre pierderile ce le-a avut știința în timpul din urmă prin moartea câtorva propagatori ai ei.

Trei mari învățați, au fost răpiți în puterea activității lor științifice. În Göttingen profesorul universitar și cercetător al antichităților, dr. *K. Dilthey*, în etate de 68 ani. În Halle a murit profesorul de filologie clasică, biograful lui *Plutarch*, dr. *Fridr. Blass*, în etate de 65 de ani. În Berlin anatomistul patologic dr. *Oskar Israel*, devenit popular prin studiul său de histologie patologică.

— **Marseilleza în Petersburg.** După închiderea Dumei gendarmeria a trebuit să intervină cu armele, pentru a împrăștia mulțimea adunată, care începea să se ațâțe. Mulțimea s'a împrăștiat cântând *Marseilleza*.

— **Moartea unui ministru.** Din Neuenburg vine știrea, că ieri la amiază a încetat din viață fostul ministru *Dr. Bötticher*.

— **Averea fundației Gozdu.** Am anunțat ieri, că reprezentanța fundației Gozdu s'a întrunit în ședință. În ședința de ieri a luat în dezbatere raportul. Conform acestui raport activele fundației fac 7,307.907 cor. 76 fil., pasivele 847.263 cor. Averea reală face deci 6,460,714 cor. Creșterea anului 1906 se cifrează cu suma 323,023 cor. 41 fil.

— **Atentatul unui preot.** Un caz regretabil care ar fi putut avea urmări grave s'a petrecut într'o cărcimă (?) din Orăștie între învățătorul *Nicolae Voina* și preotul *Octavian Bude*.

Acești doi creștini s'au luat la cearta — e ordinar pentru doi sfinctici ai poporului, să vie cu un așa slab exemplu — învățătorul îi dă popii o palmă și o șterge. Popa înverșunat la culme trage după dascăl două focuri de revolver, cari din nenorocire i-au pătruns numai prin haină. Învățătorul *Voina* a intentat acțiune preotului. Ce zic autoritățile noastre școlare și bisericești la astfel de cazuri?

— **Anarhiștii germani** nu se lasă înfricați cu una cu două. Ei vestesc, că vor continua cu propaganda anti-militară. Poliția din Berlin a aflat cu ocaziunea perchezitiunii din urmă peste 2000 de tipărituri anarhistice și a aflat totodată și aceea, că un număr foarte mare de astfel de tipărituri s'au trimis în orașele din provincie și au aflat și adresele unor oameni, cărora li-s'a trimis. Apoi au ținut perchezitiune și în mai multe orașe din provincie.

În o cazarmă de infanterie din Hamburg încă au aflat mai multe tipărituri anarhistice. După perchezitiune un soldat s'a împușcat.

— **Părinte bestial.** Un țăran din Kapi s'a dus din Eperjes spre casă, cu copilul său în trăsură. Pe drum s'a luat după el 4 lupi flămânzi. Țăranul a silit caii la fugă, dar de lupi tot nu putea scăpa. În desperarea sa tatăl a încercat toate, ca să-și scape vieața sa. El a știut, că dacă arunci lupilor ceva pradă, atunci, până ei să ospătează, poate eventual scăpa. Astfel când lupii erau deja foarte aproape de trăsură, le-a aruncat pe copilul cel mic, și până lupii l-au sfâșiat pe acesta el a scăpat. Așa și-a scăpat vieața proprie bestialul tată, cu sacrificarea vieții copilului său.

— **Catastrofă în un teatru.** Un incident groaznic s'a întâmplat în un teatru din orașul englezesc Glasgow. S'a predat o dramă fioroasă care într'atâta l'a iritat pe un privitor de pe galerie, încât încovoindu-se prea mult peste bară a căzut în parter dela o înălțime de 20 metri perzându-și echilibrul.

Reprezentarea a trebuit să încete, căci fiecare a alergat spre locul primejdiei. Se înțelege, că fie-care s'a așteptat la aceea, că cel ce a căzut, nu mai este între cei vii. Însă nu s'a întâmplat așa. El a căzut pe grumazi unuia, care a șezut în parter astfel, că lui nu i-s'a întâmplat nimica, iară cu greutatea corpului, care a fost potențată prin înălțimea de 20 metri, a rupt ceafa privitorului din parter, încât acela momentan a murit.

— **Meteorul**, care s'a observat luni seara către orele 10 atât în București cât și în Brașov și Sibiu, continuă a fi cercetat.

El a căzut de sigur în părțile Transilvaniei și să cer de pretutindenea informațiuni dela aceia, cari l-au băgat de seamă și l-au putut observa mai bine.

Meteorul era cam de doi pumni de mare și producea o lumină foarte vie albăstrue. Cam la 20 de metri deasupra pământului el s'a stins.

Cu această ocazie putem spune, că în multe muzee din Europa se păstrează bucăți, cari ajung până la o greutate de mii de kgr. de astfel de meteori, căzuți din senin.

— **Sculptorul Tatellini** a remis monumentul funebru al lui Leon XIII cardinalilor *Serafino Vannutelli*, *Cassetta* și *Machi*.

Ceremonia s'a făcut în basilica *Latran*, unde monumentul a fost așezat.

Pe de altă parte se anunță că *Piu X* a hotărât transportul corpului predecesorului său fără nici o ceremonie, într'un furgon funebru al Vaticanului, urmat de trei trăsuri. În prima va lua loc cardinalul *Respinghi*, vicarul Papei pentru Roma; ziua transferării va fi ținută secret și ceremonia se va face des de dimineață.

— **Dar pentru biserică.** Ni-se scrie din *Seica-Mare*. Dl dr. *N. Racoțea* cu d-na au solvit 570 cor. Reuniunea emigranților români gr. cat. 700 cor. dl *Ilie Floca* 600 cor. *Ilie Căzilă* 10 cor. Ambii au zugrăvit biserică noastră gr. cat. și au pictat fruntariu după stil bizantin. Primească onorabili pe această cale mulțumirile mele publice și rog pe atot puternicul Dumnezeu de a le răsplăti împătrat. *Ioan V. Căzilă*.

— **Spargere în Brașov.** Se anunță din Brașov, că la drogueria lui *Karl Irk* din strada *l'orjii*, s'a comis în seara de 5 c. o îndrăzneță spargere. Hoții au pătruns în prăvălie spărgând o ușă pe din dos și au luat din pulpitul tarabei suma ce era acolo cam la 350 de cor.

De casa de bani nu s'au atins.

Să vede, că se grăbiau, să nu-i prindă cu mâna în sac.

Poliția-i caută, pentru a azista la împărțirea prăzii.

— **Furt pe linia ferată.** În stația *Alvincz* s'a comis un furt a unui sac de bani, ce conținea suma 10.700 cor. Conducătorul trenului de Sibiu a dat sacul unui servitor să-l predea trenului de pe linia principală. Cu aceasta ocazie banii au prins picioare. S'a deschis o anchetă.

— **Nefericire.** Pentru cine e robit cu totul de patima beției, un medicament neîntrecut, ce poate să-l împiedice și desvețe dela aceasta patimă distrugătoare și omoritoare de viață prețuește foarte mult. Atragem atențiunea asupra inseratului farmacistului *Frankl Antal* din *Seghedin*, ce-l publicăm sub titlul «Am fost bețiv.»

BIBLIOGRAFIE.

Carte românească oprită. Min. de construcțiune publică sub nr. 1032 a. c. a oprit din școalele populare românești manualul: »*Dr. Petru Barbu, Istorie bisericești III. Carte de religiune pentru școalele populare, — aprobate de Ven. Consistoare gr. or. române din Arad (N. 6299/1897 ex 1898), Caransebeș (N. 723 ex 1898) Oradea-Mare (N. 885—116 sc. ex 1898), Edițiunea IV. Caransebeș 1906.*«

Spiritul și conținutul acestei cărți — așa zice critica oficială — neagă *idea de stat maghiar*, ba propagă chiar tendințe contrare »ideii«, introduce în școlile populare cu limba »valahă« *idea imperiului născocit »daco-român«*, sub haina »istoriei bisericești«, în fine nu numai că falsifică istoria Ungariei, dar teritorul Ungariei îl împarte tendențios în spirit »dacoromân«.

Va să zică deocamdată *Daco-România* este făcută imposibilă.

In curând va apărea de sub tipar în editura dlui *George Bujigan*, învățător în *Deliblat* (com. *Temeș*) opul bisericesc conces de Ven. Consist. Diecezan al *Caransebeșului*, — »*Cantorul bisericesc*«. Opul cuprinde rânduiala tuturor serviciilor bisericești dela vecernie, utrenie și liturgie a serbătorilor de peste an, cele 8 glasuri precum și tipicul bisericesc pentru toate cazurile. Prețul broșat 8 cor., legat 10 cor., legătură de lux 14 cor. Se poate abonă de-adreptul dela autor-ed. tor. Formatul octav mare pe 2 coloane, tip roșu-negru, hârtie fină, — tehnică modernă. a

Fluidul-Universal

Magazin principal: Farmacia lui *Török József*, Budapest, Király-utca 12 și *Andrássy-ut* 25 precum și în cele mai multe farmacii.

vindecă podagra, reuma, catarul (troacna) și influenza, tot felul de dureri de mâni, picioare, spate și șele iscate din răceală, mâncărimea, durerea de măsele și cap. Recreează și întărește mușchii și nervii, ceea-ce documentează numeroasele epistole recunoscătoare sosite dela medici și privați. O sticlă de un deți costă 1.50 fil., trei bucăți să trimit franco; 6 sticle mici de probă costă 3 coroane; 12 sticle franco 5 coroane. o o o o o o o o o o
Să trimitpe lângă ramburs la *Vörös kereszt* (crucea roșie) *Temesvár* poștal prin FARMACIA

Concert, petreceri.

— **Invitare** la Producțiunea Teatrală împreună cu dans a reuniunii române de cântări și musică »Armonia« din Bocșa-montană ce se va aranja Duminecă în 17 Martie 1907 st. n. în sala berăriei în favorul fondului reuniunii, la care vă invită respectuos împreună cu st. familie.

— **Inteligența română** din Panciova arangiază cu concursul corului bisericesc din Cubin un concert împreună cu producțiune teatrală, în 25 Februarie (10 Martie) 1907, în sala cea mare dela »Hotel Trompeter« din loc.

Economie.

Tratatul italo-român va intra în vigoare la 1 Aprilie anul curent și va dura 10 ani, adică până la 1917. Dacă nu va fi denunțat cu un an înainte, va dura încă un an și va expira la 12 luni după denunțare.

Tratatul conține clauza națiunii celei mai favorizate. România a acordat Italiei condițiuni aproape egale cu cele acordate Germaniei și Angliei, făcând concesiuni pentru industria italiană a bumbacurilor, mătasei, pălăriilor, mănușilor, marmurării, sulfurului, fructelor, ca lămâi, portocale, chitre, mandarine, etc.

Italia s'a angajat să nu sporească taxele asupra cerealelor și altor produse importate din România în Italia.

Deosebit de aceasta, Italia a făcut României un mare scăzământ de taxe pentru residuurile minerale. Introducerea acestui produs român în Italia va lua proporțiuni vaste, deoarece căile ferate italiene și ministerul de marină voiesc a întrebuiți la mașini păcura românească în locul cărbunilor fosili.

Tratatul acesta e primit în modul cel mai favorabil de lumea politică italiană, care recunoaște că, prin concesiunile reciproce pe cari le conține, el e util pentru ambele țări. În același timp e mult aprobată introducerea arbitragiului pentru rezolvarea vr' unor neînțelegeri ce s'ar ivi.

Tratatul acesta face și mai strânse legături frațești italo-române și, la discutarea lui în parlament, va da loc la manifestațiuni de simpatie pentru România.

Ministerul de externe Tittoni, a fost viu felicitat pentru încheierea tratatului.

După votarea tratatului de către parlamentele italian și român va urma un schimb de număroase decorațiuni.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 7 Martie 1907.

INCHEEREA la 12 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907 (50—klg.)	7.46—7.47
Secară pe Aprilie 1907	6.76—6.77
Orz pe 1907	7.41—7.42
Cucuruz pe Maiu 1907	5.21—5.22
Grâu pe Octomb. 1907	7.82—7.83

INCHEEREA la 5 ORE :

Grâu pe Aprilie 1907.	7.46—7.47
Secară pe Aprilie 1907	6.74—6.75
Orz pe Aprilie 1907	7.40—7.41
Cucuruz pe 1907	5.19—5.20
Grâu pe Octomb. 1907	7.89—7.90

Poșta Administrației.

George Mănescu, T. Strázsa. Am primit 6 cor. ca abonament până la 1 Aprilie 1906.

Simeon Barba, Paulis. Am primit 4 cor. ca abonament până la 1 Iulie 1907.

Văd. Simeon Popovicu, Békés. Am primit 4 cor. 2 cor. pe II. sem. 1906 și cor. pe I. sem. 1907.

Ioan Tolan, Nagy Pál. Am primit 2 cor. pe I. sem. Ziarul se trimite cel de Vineri, că acela e număr popular.

Constantin Muntean, Cincinnati. De aici ziarul se expediază regulat.

Petru Ciucia, Borosjenő. Am primit 2 cor. al bonament pe I sem. 1907.

George Giura, Gilad. Pavel sau Paul tot una-i. Scrie românește Pavel.

Redactor responsabil Sever Bocu.
Editor-proprietar George Nichin.

Ce este de neînțeles

și mai mult de condamnat decât ca simțindu-se cineva bolnav, să nu facă nimic spre însănătoșarea sa. Lucrul cel mai mic i-se pare greu și începe a pierde curajul de viață. Aci este stomacul cel mai bun, *Emulsiunea lui Scott* preparată din untură de pește medicinală, var și natron, fosphiți care întărește corpul și sistemul nervilor. Părțile constitutive ale Emulsiunii lui Scott sunt din cele mai bune calități un mijloc de nutriție neîntrecut, care produce curând forță de viață.

Semnul, că *Emulsiunea lui Scott* e veritabilă este breveta: »un om, care poartă în spate o știucă mare».

EMULZIUNEA lui SCOTT,
se află în fie-care apotecă.

Prețul unui flacon original C. 2.50

Concurs.

La banca „PROGRESUL“ ce se va înființa în Maros-Ilye (Ilia-Murășană) află aplicare un comptabil pe lângă un salariu de 1440 cor. Se recere să fie absolut de școala comercială având și praxă cel puțin de 2 ani, să știe conduce independent comptabilitatea băncii, și să poședă limba română, germană și maghiară. După-ce va fi ales definitiv și conform desvoltării institutului i-se va mări succesive salariul.

Petenții au să se adreseze la dl *Dr. Ștefan Rozvan*, adv., director-executiv în Maros-Ilye, unde vor aminti și timpul când ar putea să ocupe postul.

Direcțiunea.

Am fost bețiv în totdeauna până ce n'am folosit medicamentul contra bețurii alui Frankl. Azi mă în torc cu scârbă dela orice bețură spirtoasă. K. M. casa p. Acest medicament n'are nici gust, nici miros. Se poate pune în ori și ce bețură spirtoasă. Sănătății nu-i stricăcios. Un flacon întreg 5 coroane. Acest medicament nu se poate procura și nu se poate căpăta-nicăiri, decât în farmacia lui

FRANKL ANTAL
(Szeged, Felsőváros nr. 20)

Se caută

un blănar,

(Kürschner)

ca conducător a unei căciulării.

Aplecarea e anuală, sigură existență. Oferitele cu pretensiunile reflectantului au să se trimită sub „blănari“ la redacțiunea acestei foi.

Numai reflectanți serioși se iau în considerare.

Să nu mai suferi nimeni!

pentru că poți scăpa de ori-ce durere provenită din răceală prin vestitul

Spirit de gheață (jégszesz).

E singura mângâiere pentru cei ce sufer de podagră ischiași și reumă.

Nu este numai un medicament indispensabil de casă, dar din cauza efectului grabnic și radical chiar o minune.

Dl învățător-director *Z. Szöke Albert* din Panczélseh îmi scrie următoarele:

Spiritul de gheață l'am primit cu multă plăcere; mi-a făcut o mare bucurie, că în trei rânduri și anume la o durere de măsea, la durere de stomach, la durere de înțepenirea gâtului și odată la durere da cap l'am folosit cu deplin succes. Il recomand călduros ori-și-cui, căci e o adevărată binecuvântare pentru cei-ce sufer.

Mai cer 3 sticle mari.

Durerea de dinți și de cap înceată deloc de el.

La oboseală, simț de slăbiciune, la esofarea după lucrul greu, la împunsături din coastă, la scrintituri, la dureri de stomach, de piept și la dureri de foale etc, după o singură frecare omul se simte ca de nou născut.

Minunatul **Spirit de gheață** a întrecut D-Tale — toată așteptarea mea, drept aceea mai cer șese sticle mici din acest medicament escelent. Cu deosebită stimă

Kékellő

Josif László, paroch.

Dragă Dle apotecar! Binevoește a-mi trimite cu rambursă șase sticle mici din vestitul

Spirit de gheață (jégszesz)

cu întoarcerea poștei; căci au un efect foarte bun și se pot folosi cu un mare rezultat: și-l recomand foarte călduros ori-și-cui.

Dumnezeu să trăiască pe inventatorul spiritului de gheață.

A t k á r

Bander Gábor, mäsar.

E cu neputință a înșira nenumăratele epistole de recunoștință și mulțumită, prin cari e laudat **spiritul de gheață**. Aceste puține specimene dovedesc escelența și marea lui răspândire într'un timp foarte scurt, încât deja are și imitatori.

Inventatorul și unicul său fabricant este:

Szémann Ágoston

apotecar

H A T V A N.

3 sticle mari sau 6 sticle mici trimit franco ori-unde.

Prețul: 1 sticlă mare 1 cor. 20 fil., sticlă mică 60 fil.

Fie-care sticlă e sigilată și numele inventatorului se află atât pe sticlă, cât și pe avisul de folosință.

— Să ne ferim detațiuniimi. —

Asigurări contra focului: case, bucate, mobile, vestimente, mărfuri!

Agentura principală din Arad

A BANCEI GENERALE DE ASIGURARE MUTUALE SIBIENE

„TRANSSYLVANIA“

primesc oferte pentru asigurări din comitatele: Arad, Bichiș, Bihor, Cenad, Caraș-Severin, Timș și Torontal, — și le efectuează pe lângă cele mai favorabile condițiuni:

1. În ramul vieții: capitale cu termen fix, rente, zestre pentru fetițe, capital de întreprindere pentru feciori, pe caz de moarte, spese de înmormântare. Aceste din urmă dela 50—500 cor. se plătesc la moment în ziua morții întemplate;

2. În ramul focului: clădiri de tot felul, mobile, mărfuri, produse de câmp ș. a.;

3. Contra furtului de bani, bijuterii, valori, haine, recvizite ș. a. prin spargere;

4. Contra grindinei: grâu, secară, orz, cucuruz, ovăș, viș (vișea), plante industriale: oăneșă, in, hîmel, nătreșuri, tabac ș. a.

Deslușiri se dau și prospecte se pot primi la agenturile noastre locale și cercurile mai în fiecare comună și direct prin

Agentura principală „TRANSSYLVANIA“ în Arad

Strada Széchenyi nr. 1. — Telefon nr. 899.

Asigurați contra grindinei: cucuruz, grâul, secăra, ovăzul și toată economia

ARAD, PIAȚA BÉLA.

Cercul zoologic alui Kludszky Károly

E încălzit bine minunat în toată lumea E încălzit bine

apărat în contra tempestaților, cu locuri dicte.

2 reprezentatii mari de deschidere 2

I. reprezentație după amiază la 4 oare.

II. reprezentație seara la 8 oare.

● 21 lei, 3 tigri, 3 zebre, elefant, 40 cai de dresați. ●

Pășirea călăriților și călărețelor

vestite, a săritorilor buni, a dansatorilor pe funi, cari ve asigură un program variat.

Pășirea lui Dummer August și a claunilor.

Prețurile locurilor: Loge (6 pers.) 6 floreni. Loc numerizat I fl.; locul I. 80 cr.; locul II. 60 cr.; locul al III. 50 cr.; loc de statut 30 cr.

Muzică militară. — — — — — Muzică militară.

Mă rog de visite numeroase

Kludszky Károly, director.

Duminecă reprezentație familiară!

„Banca de Parcelare și Arendare“

societate pe acții,

IN TEMESVÁR-CETATE.

(lângă biserica episcopescă, casa lui Vimmer).

la în arândă și cumpără proprietăți mai mari, și pe aceste le dă în arândă sau vinde în părțile mai mici, proprietarilor mai mici.

Cine voiește se schimbe împrumuturile hipotecare scumpe cu altele mai ieftine, aceia să se adreseze cu încredere institutului de mai sus.

Împrumuturile hipotecare se acordă cu 4—4½%

AVIS

Hotel „Vulturul negru“

Proprietariu:

IGNATIE PAȘCA

21 chilii cu mobile noi dela 60 cr. în sus.

RESTAURANT.

Mâncări bune și eftine.

Papricaș de pește.

Rog spriginul onoratului public.

Tramvayul vine până la hotel.

Dacă voești să fii frumoasă

să folosești

crema de lacrimoară a lui Vasváry
ce are efect mare și sigur.

Nu conține materie unsuroasă, e compus din alții inviolabile. Se poate folosi și ziua! Face să dispară petele, urmele de vărsat, creșelele, arsura de soare și tot felul de morburii de piele.

Face fața albă și curată.

1 borcan de cremă lacrimoară 1 cor.
Prav de păr de lacrim. cutia 1 20 „
Sapun de lacrimoară, bucata — 70 „

Se capătă în farmacia lui

VASVÁRY ELEMÉR
în Hódmezővásárhely.

*Se recomandă
a executa următoarele:*

OPURI și BROȘURI

INVITĂRI

BILETE DE LOGODNĂ
după dorință și în culori

BILANȚURI

ANUNȚURI FUNEBRALE

PREȚ-CURENTURI
în orice limbă

NOTE

STATUTE • LIBELE

CIRCULARE

Tot felul de lucrări tipografice

atingătoare de această branșă

"TRIBUNA"

ARAD

Str. Deák Ferencz nr. 20

Diferite tipărituri pentru bănci

Comandele primite să efectueze prompt și consciincios.

Prețuri moderate!

FOI PERIODICE

PROGRAME

BILETE DE CUNUNIE
dupa dorința și în culori

ADRESE

BILETE DE ÎNTRARE

CĂRȚI DE VISITĂ
diferite formate

MENU

PLICURI CU FIRMA

OBLIGAȚIUNI

CĂRȚI în COMISIUNI

EDITURĂ PROPRIE

Filială în T.-Recaș.

Filială în Buziaș.

Expositură în Toracul-mic.

„TIMIȘIANA“

instituit de credit și economii
societate pe acții în Timișoara.

Anul întemeierii 1885. : : : Depuneri : : Cor. 2.500.000.
Capital de fond Cor. 600.000. Fond de rezervă Cor. 200.000.

Primește depuneri spre fructificare și de deponenților 4½%, după depuneri peste 20000 cor. cu abdicere de 90 zile 5% interese netto. Darea de venit după capitalele depuse o plătește institutul separat.

Depuneri până la 5000 cor. se pot ridica și se plătesc fără abdicere. Depuneri și ridicări se pot face pe cale postală. și se expediază franco.

Escomptează cambii cu 6%—8% interese.

Tot asemenea, acordă credite hipotecare precum și amortizaționale în modul cel mai culant.

Direcțiunea institutului.

Pentru economii!

Prav pentru îngrășarea vitelor cornute, porcilor și a cailor. Vacile dau prin întrebuințarea pravului acestuia lapte mai mult și mai bun. De mare însemnătate este pentru ori-care econom a întrebuința acest prav de îngrășare, căci prin aceasta să urcă valoarea — adică prețul vitelor, porcilor și a cailor. Prețul este 60 fil.

Moartea cloșanilor și a șoarecilor. Un prav sigur pentru stăpîirea acestora. Prețul 60 fileri.

Prav pentru ouatul găinilor. Prin întrebuințarea pravului acestuia, găinile ouă mai mult ca de comun — chiar și în timp de iarnă — pe când altcum nu ne ouă — sau foarte puțin. Prețul 30 fil.

Unsoare galbină pentru păduchi la vite. Știut este că vitele și porcii toamna și iarna întreagă, până la deplina dezvoltare a primăverii, suferă mai mult de mîncărimea păduchilor, pri care mîncărime sunt reținuți porcii și vitele în îngrășarea și dezvoltarea lor — ba chiar slăbindu-i, astfel încât în loc de a li-să ridica prețul, chiar perd din valoare. De aceea fiecare econom să întrebuințeze această unsoare — căreia îi e prețul 20 și 40 fil.

Extracte pentru prepararea rumului și a diferitelor liqueuri. Cine voește a-și prepara rum și liqueuri foarte bune și ieftine, să întrebuințeze aceste extracte. Prețul pentru 1 litră 40 fil.

Thea foarte ieftină și bună. 1 pachet 20 fil., ear 1 kg. 8 cor.

Syrup de zmeură. Curat numai de suc de zmeură de pe munte, preparat cu zachar rafinat. 1 kg. 1 cor. 20 fil.

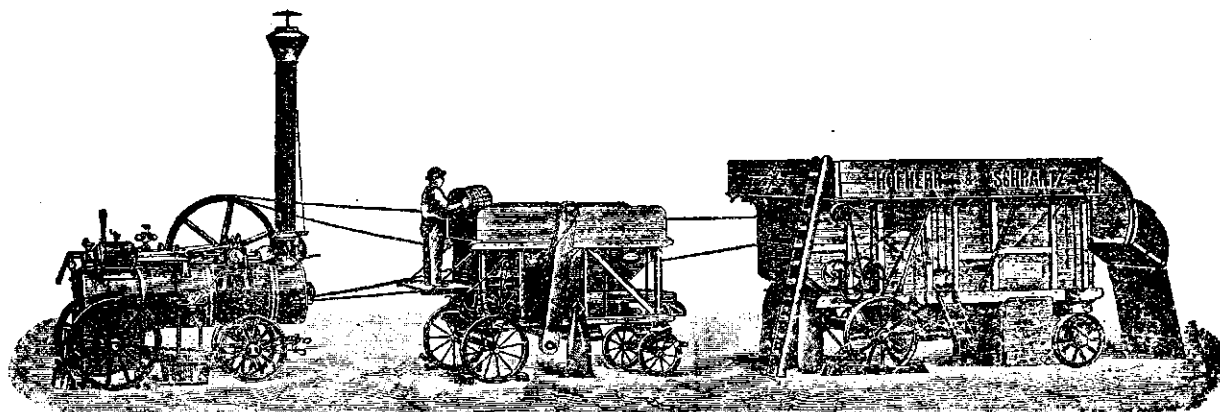
Contra bătăturilor. Ochi de găină la picioare, mijloc escelent și sigur. Prețul 70 fil.

Contra mânilor și a picioarelor înghețate 80 fil.

Toate aceste se capătă la

GORNEL DEMETER, apotecar

Szászváros, Piața școalei 38.

HOFHERR ÉS SCHRANTZ

Garnituri de triori cu aburi

cu presse late de paie și elevatoare,

Locomobile de benzin cu mașini de treierat

de ale lui HOFFER ÉS SCHRANTZ

Și tot felul de articli economici și tehnici.

Mașini de secerat și leșat sistemul MC. KORMICK.

Reprezentantul general:

EDUARD KARNER

deposit de mașini, TEMESVÁR, oraș (Belváros).

Cancelarie: Strada Báthori nr. 1.

Deposit: Erőd-u. nr. 5.